

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXVI. évfolyam 5. szám, 2022. Május

KEVÉS OTTHONT KELL MEGLÁTOGATNIUK
A SZÁMLÁLÓBIZTOSOKNAK **3.**

KÖSZÖNTŐ
- SZOMSZÉDOLÁS ÜRÜGYÉN **4.**

ORSZÁGOS DIÁKSPORT OLIMPIA
BORSZÉKEN **5.**

TÖBB BERUHÁZÁS IS ELKEZDŐDIK, ÚJAKAT IS KEZDEMÉNYEZÜNK

fotó: Móga Attila

Elkezdődött az iskola felújítása, júniusban előreláthatólag a közterületek felújítása kapcsán is felvonul a kivitelező – íme két, a város életében igen fontos fejlesztés lép a megvalósítás fázisába. Ezzel együtt több más beruházás érkezik a kivitelezési szakaszba, illetve újabbakra is van kilátás. A városfejlesztési folyamatok jelenlegi állását vettük górcső alá Mik József polgármesterrel.

Többször beszámoltunk már arról, hogy a Regionális Operatív Programon (POR) keresztül megvalósuló integrált fejlesztési pályázat részeként sor kerül a Zimmethausen Szaklíceum épületének teljeskörű felújítására. Ami ezt a beruházást jelentősen megnehezíti, hogy a munkálat alatt az oktatást az épületben fel kell függeszteni, és külsős helyszínekre kihelyezni. Az 1-4 osztályosok tekintetében ez már megtörtént, a legkisebbek számára kora tavasztól a kultúrotthon épületében zajlik az oktatás. A többi évfolyam a remények szerint ősztől a sportterem mellett kialakítandó mo-

duláris épületben kezdi a tanévet. Időközben a kivitelező felállványozta az iskola épületét, így a munkálat is elkezdődött. Ezen munkálatok során hőszigetelik az ingatlant, ugyanakkor az épület belső terét is teljesen felújítják. Megújul a fal és padlóburkolat, kicserélik a villany és fűtőhálózatot, a szaniter vezetékhálózattal. Az osztálytermeket LED-es lámpatestekkel szerelik fel, két új, 200 kw-os kazánt is működésbe helyeznek. A beruházás során teljesen új bútortárat és felszerelést is kap a tanintézmény. Felújítják az udvart is, ennek során egy 26m*16m méretű

sportpályát alakítanak ki, illetve teljesen új játszótér is épül, és persze a zöldövezet kialakítása sem maradhat el. Fontos eleme a beruházásnak, hogy kártyás beléptető rendszert helyeznek üzembe úgy az oktatók, mint a diákok részére, így növelve az intézmény biztonságát. Az épület tetőszerkezetét is kicserélik, ezzel együtt az épület jobb szárnyára egy újabb emelet kerül. Az új térben egy 150 férőhelyes multifunkcionális terem lesz kialakítva, megfelelő teret biztosítva a különböző előadásoknak, találkozóknak, megbeszéléseknek, gyűléseknek.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

A közterek felújításának is nekilátunk

Ugyancsak a POR pályázat keretében kezdődik a következő hetekben a borszéki közterek felújítása. Ennek részeként felújítjuk a polgármesteri hivatal mögötti udvart, ahol parkolókat alakítunk ki. Ugyanakkor a jelenlegi betonalapú focipálya helyére műgyepes sportpálya épül, illetve az óvoda udvarának rendbetételével együtt a tanintézmény mögötti játszótér is teljesen újrapiáljuk.

Az ortodox templom mögötti területen egy kisebb parkot hozunk létre, ebben egy egyedi kialakítású amfiteátrum is helyet kap, amely különböző rendezvények megtartására lesz alkalmas. Természetesen a játszótér sem maradhat ki, a gyönyörű sétányokkal.

Szintén megújul a Kossuth forrás körüli tér, ahol sétányok lesznek kialakítva, utcai bútortárat kap ez a városrész, és természetesen játszótér is lesz a helyszínen.

A régi poliklinika épületével szemben található területen ugyancsak parkot alakítunk ki, lesz egy kültéri kondipark, játszótér és tenispálya, szép sétányokkal tarkítva.

A Kerek focipálya melletti területen műgyepes tenispálya létesül, és természetesen az elmaradhatatlan játszótér és sétányok, illetve ezen a részen parkolók is helyet kapnak.

4 km új úthálózat fog épülni a volt virágház környékén, a Nagymező részen, valamint megújulnak a Mezei, Faget, Uzinei, Bánya utcák, meghosszabbítódik a Nyíres utca is.

Jó hír, hogy elmozdult a holtponton az a beruházás, amely által biomassza alapú fűtésrendszert építünk ki több középület számára. Mint ismeretes, az EU-s alapokból megvalósuló beruházás során a jelenleginél sokkal költséghatékonyabb fűtésrendszer szolgálna ki a polgármesteri hivatal épületét, a közeli orvosi rendelőket, az óvodát, a tűzoltószertárat, illetve a kultúrotthont. A megvalósítás során egy konténeres hőközpont fog épülni a polgármesteri hivatal udvarán, amelyben egy 500 kw-os kazán kap helyet az összes szükséges felszereléssel együtt. Mint azt ezzel kapcsolatban Mik József polgármester elmondta, harmadik közbeszerzési eljárás után sikerült kivitelezőt találni erre a projektre. Ezt is úgy, hogy 16 százalékkal meg kell emelni a kivitelezési értéket, ami így most eléri az 1,5 millió lejt. A kivitelezési szerződést sikerült aláírni, így ez a munkálat is hamarosan elkezdődik.

Ugyancsak június folyamán kezdődik a közvilágítás felújítása. Ez azért fontos a település számára, mert a beruházás révén a közvilágításra elhasznált energiamentiség több mint 80 százalékát lehet megspórolni. Ennek során 680 új LED lámpatestet vásárol az önkormányzat, amelyeket a jelenlegi oszlopokra szerelnek fel a régi lámpák helyére. Az új világítótestek teljesítménye 22 kw-70 kw között mozog, éves energiafogyasztásuk pedig 19077 kw, ami 86 százalékkal kevesebb, mint a jelenleg működő rendszer éves fogyasztása. A hatékony működtetést a modern távvezérlési rendszer is segíti majd, amit ugyancsak a pályázat részeként szerelnek fel. A környezetvédelmi minisztérium által finanszírozott pályázat összértéke 1,034 millió lej, amelyből közel 500 ezer lej a vissza nem térítendő támogatás összege, a különbözetet az önkormányzatnak kell állnia.

Munkálatokról és pályázatokról röviden

Szó volt a korábbiakban arról, hogy pompaházat építünk a régi virágház mellé. A polgármester ezzel kapcsolatban elmondta, jelenleg készülnek a tervek, ezeket júniusban kellene leadni, utána, ha minden a tervek szerint alakul, el is lehet kezdeni a megvalósítást.

Nem csak elkezdünk beruházásokat, hanem újabbakat is kezdeményezünk. Víz- és csatornahálózat felújításra nyújtottunk be 7,9 millió lejes pályázatot a kormány által meghirdetett Anghel Saligny fejlesztési program keretében. Ez esetben olyan városrészekre fektetjük a hangsúlyt, ahol ezek a felújításon korábban nem történtek meg. Értjük itt a Tölgyesi és Hévízi utakat, a Nagymező és a Virágház panzió környékének bekötését. Ezzel kapcsolatban a megvalósíthatósági tanulmány elkészült, következik a kivitelezési terv összeállítása. Ugyancsak a szóban forgó program keretében nyújtottunk be pályázatot a gázhálózat megépítésére is. Ez esetben a munkálatok értéke eléri a 28 millió lejt.

Zajlanak a Stadion utcában található sportbázis felújításának előkészületei is. Mint ismeretes, idén márciusban 18 millió lejes támogatást hagyott jóvá a fejlesztési minisztérium a létesítmény teljeskörű felújítására. A beruházásért az Országos Befektetési Alap (CNI) felel, információink szerint meg van hirdetve a közbeszerzési eljárás a tervezésre és kivitelezésre.

Lassan lépegetünk előre a sárga szomszédságában tervezett uszoda ügyében is. A

helyi önkormányzat határozatban fogadta el a projektet. Ez a beruházás a CNI-n keresztül valósulna meg, a hatóság folyamatosan kéri az ezzel kapcsolatos dokumentumokat. Az előjáró reményét fejezte ki, hogy néhány éven belül az uszoda is elkészül.

Júliusra befejeződik a mentőszolgálat számára épülő garázs is. Mint azt Mik József elmondta, a hideg miatt kellett felfüggeszteni az építkezést, ám néhány héten belül sikerül lezárni a kivitelezést. „Ezzel a járóbetegrendelő környékének rendezése a végére ér. Folyamatosan tárgyalunk a szakorvosokkal a szakrendelői kínálat bővítése érdekében” – magyarázta az előjáró.

Rendkívül fontos hír, hogy sikerült meg egyezni az Ásványvizek Országos Társaságával (SNAM) néhány ásványvíz-forrás épületének 15 évre szóló átvételéről. Ezek között van a Lázár (6-os kút), László (5-ös kút), Boldizsár (3-as kút), Kossuth (10-es kút), Petőfi (11-es kút).

„Mindig baj volt, hogy ezek nem voltak takarítva és karbantartva. Az átvételnek köszönhetően törvényesen tudunk pénzt fordítani ezekre az épületekre. Idén csak a legszükségesebb javításokat végezzük el, emellett készítjük a kiviteli terveket ezeknek a teljeskörű felújítására, amit 2023-ban el is szeretnénk végezni.”

Ami a tömbházak hőszigetelését illeti, ez esetben nem sikerült pénzt lehívni a PNRR-program keretében. Így nincs más választásunk, egyelőre saját forrásból kell megoldanunk ezeket a beruházásokat. Mint azt az előjáró elmondta, a Köves utcai E3-as tömbház szigetelésével kezdünk, erre hamarosan meghirdetjük a közbeszerzési eljárást. A tömbház lakóinak a kivitelezés értékének 20 százalékával kell hozzájárulniuk a beruházáshoz, ezt 24 havi részletben törleszthetik majd. Hogy ez pontosan mekkora összeget jelent, arra a következőkben még visszatérünk.

Nehézségekkel szembesültünk a tömbházak körüli lakóövezetek felújítása esetében. A tervezés során tulajdonjogi problémák merültek fel az érintett területekkel kapcsolatban, a folytatáshoz ezeket kell megoldani.

Mindezzel együtt gőzerővel készülünk arra, hogy köztereink idén is megfelelő állapotban legyenek a nyári turistaidényre. Kisebb felújításokat végzünk, virágokat ültetünk és lekaszáljuk a közterületeket.

TERÍTÉKEN A BORSZÉKI BORVÍZ BORVÍZ SZIMPÓZIUM CSÍKSZEREDÁBAN

fotó: Farkas Aladár

A csíkszerdai Központi Park adott otthont a háromnapos rendezvénynek május 13-15 között. A szimpóziium szervezője a SAPIENTIA Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Kara volt, Dr. Incze Réka radonológus főszervező személyében. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Cilip Árpád Hargita Megye Fejlesztési Ügynökségének igazgatója, aki pár szóban köszöntötte a szimpóziium résztvevőit. Három előadás hangzott el: Dr. Szép Sándor, ipari vegyész, egyetemi tanár A borvítöltéstől a természetes ásványvíz palackozásáig címmel tartott egy lenyűgöző vetített képes előadást. Dr. Máthé István, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem egyetemi docense a Borvizek mikrobiológiája: mikor tekinthető biztonságosnak egy forrásvíz? címmel tartott egy bemutatóval összekötött előadást a bor-

vizekben élő mikroorganizmusokról. Engem pedig arra kértek fel, hogy A borvíz, mint az egészséges életmód egyik összetevője címmel tartsak egy kiselőadást a borszéki borvizekről, illetve a Borvízmúzeumról. Az előadások végén Kérdezz-Felelek játék következett, ahol a hallgatóság, az elhangzott előadásokból kapott kérdéseket, és aki eltalálta a helyes választ, borvízcsomagot kapott ajándékba. Ezt követően borvízkóstolásra került sor a borvízsátrakban. Az egyik sátorban palackozott borszéki, csíkszentkirályi és tusnádi vizet lehetett kóstolni. A másik sátorban frissen palackozott borvizeket lehetett kóstolni a zsögödi-, a Homoród fürdői Lobogó-, a lövétei Szeltersz-forrás-, a kásonjakabfalvi Salutaris-forrás-, a tusnádi Bagoly-forrás, és két háromszéki forrás vizét, a mikóújfalvi Bedő-forrás és a magyarhermányi Alsze-

forrás vizét. Ebben a sátorban kapott helyet a borvízmúzeum anyaga és egy könyvtáron a SAPIENTIA tudományos konferencia kötetbe gyűjtött tudományos közleményei, A Székelyföldi mofettás könyv, Dr. Fröhlich Lóránt: Gyógyfürdőről fürdőzőknek című könyve, illetve a Borszékkel kapcsolatos könyveink. Lévén, hogy mindhárom nap (péntek, szombat és vasárnap) nagy meleg volt, a borvíznek is nagy keletje volt, nemcsak a sörnek. A rendezvény támogatói a borszéki ROMAQUA GROUP Rt., a Csíkszentkirályi Hargita Gyöngye és a tusnádi Tusnád Rt. voltak.

A rendezvénysorozatot a Csíki Majális, a családok hétvégéje gyűjtőnév alatt szervezték. Fő szervezők: Hargita Megye Tanácsa, Hargita Megye Fejlesztési Ügynöksége és a Pogány-Havas Kisrégió. Valóban majálisi hangulat volt, mert a nagyszínpadon szinte megállás nélkül váltották egymást a különböző népi együttesek, fúvószenekarok, Codex Régizene Együttes, népzene és könnyűzene együttesek, este pedig nagykoncertek: Republic, Zan-zibár, 4 S Street, No Sugar, Kowalsky meg a VEGA. Volt kézműves foglalkozás, Kézműves Termék Vásár, Bor mesterkurzus, lacikonyha, borkóstoló (Kárpát-medence közel 50 borvidéke képviseltette magát). A gyerekekre is gondoltak: Mesehetes, ugróvár, mászófal, édességek vonzották a gyerekes családokat.

Jó hangulatú rendezvénysorozat volt mind a gyerekek, mind a felnőttek részére.

Farkas Aladár

KEVÉS OTTHONT KELL MEGLÁTOGATNIUK A SZÁMLÁLÓBIZTOSOKNAK

Elkezdődött a romániai népszámlálás második szakasza: július 17-ig számlálóbiztosok keresik fel mindazokat, akik eddig nem válaszoltak vagy hiányosan töltötték ki interneten a census kérdőívét a március 14. és május 27. közötti önkéntes fázisban. Utóbbiban nagyon jól teljesítettek a borszékiek, 93,5%-os volt a részvételi arány.

A Népszámlálás.ro közleményében Barna Gergő szociológus, kampánykoordinátor ismertette a személyes lekérdezés legfontosabb tudnivalóit. A legfontosabb, hogy bizalommal fogadjuk a számlálóbiztos, engedjük be otthonunkba, és válaszoljunk az általa feltevésekre. Ha nem felel meg a számlálóbiztos által javasolt időpont, mindenképp egyeztessünk vele egy újat, amikor biztosan tudjuk fogadni. Fontos, hogy a kérdőíveket

mindenkire vonatkozóan töltsük ki, akik a háztartásban éltek 2021. december 1-jén: gyerekekre, felnőttekre, idősekre és azokra is, akik éppen nincsenek otthon, vagy ideiglenesen külföldön tartózkodnak. Arra is vigyázunk – és ezt mindenképpen ellenőrizzük is –, hogy mindenkinek helyesen legyen beírva az etnikuma, az anyanyelve és a felekezeti hovatartozása. A népszámlálási kérdőív minden kérdésére válaszolhatunk azon családtagoknak a nevében is, akik éppen nincsenek otthon, akár csak a 14 év alatti gyerekek esetében. A közlemény kitér a szükséges dokumentumokra is. Elsőként szükség lesz a háztartásban élő összes személy személyi számára (CNP-jére), beleértve a kiskorúakat is. Emellett érdemes tudnunk az ingatlan építésének évét, amiben lakunk, és a lakásunk

szobáinak összterületét. Azok, akik felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, meg kell adják, hogy mikor, hol és milyen szakot végeztek.

Arról, hogy Borszéken a számlálóbiztosok hol tartanak a lekérdezéssel, a polgármesteri hivatalban kell érdeklődni.

Egyébként az online önkéntes szakasz során jelesre vizsgázott Borszék lakossága. A május 27-iki adatok szerint összesen 2127 személy töltötte ki a kérdőívet, ez 93,5%-os részvételi arányt jelent, amivel negyedik helyen vagyunk a Hargita megyei települések között. Az érvényesen kitöltött kérdőívek száma a már említett május 27-iki összesítés szerint 1889. A városháza vezetősége és munkaközössége ezúton is köszönetét fejezi ki a népszámlálással kapcsolatos pozitív hozzáállásért.

Rédai Botond

SZOMSZÉDOLÁS

KÖSZÖNTŐ - SZOMSZÉDOLÁS ÜRÜGYÉN

fotó: facebook.com/primariaborsec

Egészen rendhagyó szomszédolásra hívlak, kedves olvasó. Csak ide, a közelbe, a megyét sem hagyjuk el. Szentegyházára invitálalak, ebbe a Hargita lábánál, 1000 m magasságban fekvő „ez a falu város”-ba. Nem a valamikori vashámról, ahol a svéd acél minőségével vetekedő acélt öntötték a szomszédos Lövétén kitermelt vasércből, nem a település kézműveseiről kívánok írni, sem a Magyar Néprajzi Lexikonban szereplő temetőjéről. A szentegyházi Csodáról, a Gyermekefilharmóniáról szeretném megosztani a gondolataimat. „Gondolj merészet és nagyot, és tedd rá életedet” - énekel Petúr a

Bánk Bán-ban. Ezek a sorok zsongtak bennem, míg követtem a Fili-ünnepségeket május 5-9 között. Nem tudhatom, mennyire merészet gondolt Haáz Sándor karnagy úr 40 évvel ezelőtt?! De azt mindenki látja, tudja, hogy „rátette” az életét, és megszületett a Csoda. 120 tagú énekhar és egy teljes zenekar. Negyven éve! Hát ezt tessene után csinálni, ha tudják! A Szentegyházi Filharmóniát Borszéken is volt szerencsénk hallgatni. Többször is. Minden fellépésük után mintha nem is a földön, de úgy egy arasszal a föld felett jártam volna...A csengő gyermekhangok, a gondosan összeállított műsor

más régiókba vitték a hallgatót. Az évtizedek alatt bejárták az országot, Európa országait, sőt a tengeren túl is felcsendült az énekük. Segítettek Kanadának megünnepelni 150 éves államiságát. Az elismerés jelei: oklevelek, díjak, kitüntetések már jó 15 évvel ezelőtt is, (amikor a karnagy úr egy pohár szilvapálinka kíséretében bemutatta egy turistacsoportnak Szentegyházát és a Filit), alig fértek a Múzeum szálló falain, tározóiban. Azóta csak gyarapodott az „állomány.” Ebben a városban 200 hegedű van – mondta akkor. Azóta mekkorára duzzadt ez a szám? Hányan énekeltek, zenéltek a Filiben? Hány gyerek életét terelte olyan pályára (énekes, zenetanár, kántor, stb), ahol a Filiben kapott alapokra építhettek? És hány embernek szereztek feledhetetlen emléket? Meggyőződésem, hogy írják már a Fili és Haáz Sándor történetét, ahol számszerűen is megadják a választ a sok kérdésre. Nem árt, ha le is van írva! Az írás megmarad – tartja a közmondás is. Azok száma, akiknek elvitték a dalt, a népdalt, a zene örömét, sokmillióra tehető.

„Eljöttünk mind, zengjen az ének/ Isten áldását ma hintse ránk!” - énekeltek a tiszta hangok. Kívánom, hogy Isten éltesse, áldja meg a 40 évet számláló Filit és Haáz Sándor karnagy urat!

Kolbert Tünde

INFOTRIP UTAZÁSI IRODÁK KÉPVISELŐI SZÁMÁRA - 2022,

AZ ADI HARGITA SZERVEZÉSÉBEN

A Hargita Közösségfejlesztési Társulás (ADI Hargita) 2022. május 3-6. között információs utat szervezett az utazási irodák és utazásszervezők képviselői számára. A célcsoportot az utazásszervezők és a közvetítő utazási irodák képviselői jelentették. Az információs utazás célja az volt, hogy növelje Hargita megye turisztikai potenciálját, mint vonzó és fenntartható turisztikai célpontot:

1. nap - Május 3. (kedd) - Csíki körzet: szállás a Hunguest Hotel Fenyő Conference & Spa ***-ban Csíkszeredában, látogatás a szekszárdi harcosok emlékközpontjába Csík-szépvízen, B2B workshop vállalkozókkal és turisztikai gazdasági szereplőkkel, vacsora a madéfalvi Amadé panzió éttermében.

2. nap - május 4. (szerda) - Gyergyói körzet:

Kiszállás Borszékra

Tapasztalatok a bobbályán és látogatás a kezelőközpontban

Érkezés a szálláshelyre (Papa la Șoni Panzió, Villa Tischler)

Ebéd a Faló étteremben

B2B workshop a Reménység étteremben vállalkozókkal és turisztikai gazdasági szereplőkkel

Vacsora a Papa la Șoni gasztropanzió éttermében

Utazás a szálláshelyre

3. nap - május 5. (csütörtök) - Udvarhelyi körzet: utazás Székelyudvarhelyre, szállás a Septimia Hotel & Spa Resortban **** Székelyudvarhelyen, részvétel a Visit Harghita családbarát kampány megnyitó ünnepségén, látogatás a Mini Erdély Parkban Székelyudvarhelyen, B2B workshop vállalkozókkal és turisztikai gazdasági szereplőkkel.

4. nap - május 6. (péntek) - Gyergyói körzet: indulás Gyergyószentmiklós, B2B workshop, hazautazás.

A képviselők számára a program tartalmazta: autóbuszos szállítást a szervezett programokra és szállást 3 éjszakára, teljes ellátással. Különböző utazási irodák 12 képviselője vett részt:

ACENT TRAVEL & EVENT BUCUREȘTI
ACTIVE TRAVEL BRAȘOV
CARPATHIAN TRAVEL CENTER SIBIU
CAMIRA EVENTS & TRAVEL BUCUREȘTI
CLASSY ROMANIA BUCUREȘTI
EXACT TOURS BUCUREȘTI
FANTASTIC TOURS BUCUREȘTI
HELLO HOLIDAYS BUCUREȘTI
NORDIC TOURS BUCUREȘTI
MARY TOUR GRUP BUCUREȘTI
UNIQUE AU MONDE CONST.-BUCUR
VILEXTUR RAMN. VALCEA

Szeretnénk köszönetet mondani a szervezőknek, az ADI Hargita tagjainak, valamint a borszéki szállás és étterem adminisztrátorainak és tulajdonosainak, akik a nyújtott szolgáltatásokért felszámított díj nélkül fogadták ezt a csoportot. A turizmusban érdekelték együtt beszélgethettek, véleményt és névjegykártyákat cserélhettek, és reméljük, hogy a várt eredmények az egész üdülől hely javára valnak.

CNIPT Borsec Info

ORSZÁGOS DIÁKSPORT OLIMPIA BORSZÉKEN

2022. május 6-án Borszáken rendezték meg az Országos Diák-sport Olimpia megyei szakaszának terepfutás versenyszámát, melyen Hargita megye minden részéből érkeztek diákok. Ez az első alkalom, hogy Borszáken sporteseményt rendeznek az Országos Diák-sport Olimpia keretében.

Örülünk ennek, és büszkék vagyunk arra, hogy ezt a versenyt Borszákre, egy folyamatosan fejlődő, természetes környezetben lévő üdülőhelyre hozhattuk el.

A tevékenységre az új Gyógyfürdő és Spa Központ előtti zöld területen került sor, 12:00 órai kezdettel. A versenyen 20 iskola 80 diákja vett részt. Az útvonal hossza a korosztálytól függően 800 m - 1500 m között volt.

Hargita Megye Tanfelügyelőségének képviselőjében Borbély Botond szakfelügyelő volt jelen.

Az esemény szervezője Avasicei Elena

fotó: facebook.com/primariaborsec

- a Borszáki Zimmethausen Szaklíceum testnevelő tanára volt.

Szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik úgy a szervezésben, mint anyagilag is támogatták az eseményt: a Zimmethausen Szaklíceum tanárainak és diákjainak, Borszá Város Önkormányzatának, a Borszáki Hegyimentőknek, a He-

gyi Csendőrségnek, a Mentőszolgálatnak, a Borszáki Rendőrségnek és mindazoknak, akik hozzájárultak a verseny zavartalan lebonyolításához.

Gratulálunk minden résztvevőnek, és sok sikert kívánunk azoknak, akik bejutottak az országos szakaszba!

Szervező és koordináló tanár: Avasicei Elena

MAGYAR SZENTEK ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET

II. András magyar király leányát, Erzsébetet a német költőóriás, Goethe a „legnagyobb német asszonynak” nevezte, hiszen a türingiai herceg jegyeseként ötéves korától Wartburg várában nevelkedett, anyja a német származású Gertrúd volt. Ő szerepel a Bánk bán című drámában is.

Alakját már életében az irgalmasság, jóság csodái ragyogtak körül. Ő az édesanyák védőszentje.

Mindössze 24 évet élt, de halála után 4 évvel már szentté avatták: kórházalapító, szegényeket támogató, szeretett személy volt. IX. Gergely életében ismerte Erzsébetet, ő kezdeményezte szentté avatását. Sírjánál számtalan gyógyulást jegyeztek fel.

„Meg kell örvendeztetnünk az embereket”, ezt vallotta élete folyamán.

Kenyérből rózsa – a rózsák váltak Szent Erzsébet ikonográfiai attribútumává. A rózsacsoda a legismertebb történet vele kapcsolatban. Egy alkalommal kötényében kenyeret vitt a szegényeknek. Férje megállította, megkérdezte, mit visz benne. Erzsébet azt felelte, hogy rózsát, s amikor megmutatta kötényét, valóban rózsák voltak benne. E történet alapján az ábrázolásokon a rózsa a leggyakoribb megjelenítője. Jóságáért Isten nem hagyta szegényben.

Hat év boldog házasság után Erzsébet özvegy lett, gyermekeivel együtt el kellett hagynia a várat, üldözték, gúnyolták, de

béketűréssel viselte sorsát. Később Margburgba költözött, belépett a ferences rendbe. Javait és életét a betegek és rászorulóknak gondozásának szentelte. Kórház építésébe kezdett, ahová befogadta a betegeket, földöntfutókat, ő maga gondozta őket.

1231-ben, november 17-én halt meg. Síremléke a marburgi székesegyházban található. Rózsák és piros-fehér-zöld szalagok adják hírül a világnak jóságát, magyar származása hírnevünket erősíti a világban. Gyönyörű szobra van a budapesti rózsák terén.

Emléknapiját a római naptár november 17-ére tette, a magyarok 19-én ünneplik. Erzsébet napon rózsát ajándékoznak!

Ballai Erzsébet

NYELVÉBEN ÉL

KIMUTATJA A FOGA FEHÉRJÉT

Szólásunknak átvitt jelentése mellett meglehetősen világos még az eredeti értelme is. Ha azt mondjuk valakiről, hogy „kimutatta a foga fehérjét”, akkor elsősorban arra gondolunk, hogy az illető akarva-akaratlan elárulta gonoszságát, leleplezte magát. De érezzük azt is, hogy szólásunkkal a harapni készülő állatokra – kutyára, farkasra – célunk, amelyek ártó szándékuk jeléül felhúzzák nyelvüket, úgy-hogy fehér fogsoruk kivillan a szájukból.

Ma már csak átvitt értelemben használjuk a szólást, azt pedig amit eredetileg jelentett a

szókapcsolat, inkább a vicсорít igével szoktuk kifejezni. Hangzásban alakult melléje a „vigyorog”. Alakváltozatként éltek a nyelvben, mint amilyen a mai szóhasználatban a vedervödör, fogózó-fogódzó.

Később a „vigyorog” alakot többször használták a „csúnyán nevet” jelentésben.

A „kimutatja a foga fehérjét” helyett néhol azt is mondják: kimutatja az agyárát. Ugyanez a szemlélet a forrása az „agyarkodik” igének is, akár „acsarkodik” változatban is. Mára az értelme: haragszik valakire, áskálódik valaki

ellen.

Íme, egyetlen szemléletből, a fogak kimutatásából az idők folyamán mára a szójelentések egész sora fejlődött: elárulja gonoszságát, csúnyán nevet, dühösen sír jelentésig. A találos kérdéseink is a nyelvi leleményesség kifejezései. De próbára tehetjük velük társaink találekonyosságát is. Lássunk egyet!

Ipadnak, napadnak, három papnak, hat kappannak hány körme van?

(ipa, napa – apó, anyós; kappan – herélt kakas) Így már könnyű! 148 a helyes megoldás.

Ballai Erzsébet

DÍJAZTÁK A CSALÁDBARÁT TURISZTIKAI VÁLLALKOZÁSOKAT SZÉKELYUDVARHELYEN

Huszonhét turisztikai szolgáltatónak adtak át Family Friendly – azaz családbarát – minősítést csütörtökön, a Székelyudvarhely melletti Szejkefürdőn. Ezzel 114-re emelkedett azoknak a Hargita megyei idegenforgalmi vállalkozásoknak a száma, amelyek rendelkeznek ezzel a bizonylattal.

A szejkefürdői Mini-Erdély Park adott ott-hont a 2020-ban indított Visit Harghita – Family Friendly kezdeményezés díjkiosztó ünnepségének, a Hargita Megye Tanácsa és a Hargita Községi Fejlesztési Társulás

által indított kezdeményezés a családbarát turisztikai vállalkozásokat célozta. Az esemény bevezetőjében Fazakas Szabolcs, a Székelyföldi Legendárium ötletgazdája röviden ismertette a Mini-Erdély Park eddigi megvalósításait, továbbá elárulta, hogy hamarosan megnyitják a létesítmény újabb elemét, a gyermekarénysorra épített középkori várat, ahol fegyverkiállítás rendeznek be, történelemórákat tartanak majd, a várudvaron pedig középkori harci bemutatókra is sor kerül.

Vendégszerető vidék

A díjátadó ugyanakkor arra is jó lehetőség volt, hogy új kapcsolatok létesüljenek helyi, valamint az ország különböző pontjairól érkezett turisztikai vállalkozások között. Tizenhárom romániai utazási iroda képviselője is jelen volt, akik partnerkapcsolatban állnak, vagy új együttműködési lehetőséget keresnek Hargita megyei turisztikai profilú cégekkel. Rázvan Pascu turisztikai marketing szakember elsősorban hozzájuk intézte a megye látványosságairól és vendégszeretéről szóló beszédét. Szerinte minden turista, aki meg-

fordult ezen a vidéken, elégedetten, és – a régióról terjedő negatív hírek ellenére, mint például, hogy itt nem beszélnek románul – kellemesen csalódva távozott innen.

Tűzbe tenném a kezem, hogy akár belföldről, akár külföldről érkező turistáknak szervezzenek székelyföldi utakat, a vendégek elégedettek lesznek – fogalmazott a több százszázas követőtáborral rendelkező influenzaszer.

Bíró Barna Botond, Hargita Megye Tanácsának alelnöke elmondta, a járványhelyzet idején jóformán szünetelt a vendéglátás, ám ezt az időszakot is igyekeztek hasznossá tenni: a Visit Harghita csoporttal a belföldi kommunikáció megerősítésére koncentráltak. Arra fektettek nagy hangsúlyt, hogy népszerűsítsék a megye turisztikai látványosságait, szolgáltatóit, találkozókat, eseményeket szerveztek a kapcsolatok elmélyítése céljából.

A díjazás után igazi középkori hangulatot varázsoltak az Arany Griff Rend harcosai a Mini-Erdély Parkban.

Fotó: Erdély Bálint Előd
(Forrás: Székelyhon.ro)

MESÉLŐ MŰLT

Borszék, 1942. július 3. A fürdőidény közepe felé vagyunk, néhány hét óta tart a „főszezon“, de a székelyföldi fürdőkön még nem indult meg az élet. Borszék más esztendőben szeptember felé szokott olyan képet nyújtani, mint most július elején. A szállodák üresek, a sétányokon alig néhány ember lézeng, az egész fürdőn alig van 2–300 vendég. A vállalkozókat azonban még nem kedvetlenítette el ez a helyzet, fittyet hánytak a hűvös időjárásra, a háborúval járó rendkívüli viszonyokra és nem utolsósorban a közlekedési nehézségekre, amelyek ez évben lényegesen súlyosabbak, mint tavaly voltak.

A repülőgép közlekedés teljesen szünetel a Székelyföld felé, az autóbuszok számát csökkentették, így nem csoda, ha a nyaralni szándékozók nehezebben határozzák el magukat az utazásra. A szállodások örömmel újságolják, hogy mindezek ellenére a kilátások jók, mert szinte valamennyi szoba le van foglalva. A baj csak ott kezdődik, hogy a jelek szerint a lefoglalt szobák csak lefoglalva maradnak és a vendégek egy része nem érkezik meg beléjük. Volt eset már arra, hogy a lefoglalt szobákat kifizették a nyaralni szándékozók, mert közben lemondtak a fürdőzésről.

Borszék nem vesz tudomást a vendé-

gek elmaradásáról, változatlanul szép, szinte festőien lenyűgöző. A Kelemen havasok rengetegében, az óriási és végeláthatatlan fenyőerdők között úgy húzódik meg ez a gyönyörű fürdőhely a maga villáival, gondozott sétányaival, mint gyöngyszem a tenger közepén. A havasokról beárad a friss, ózondús levegő, tele fenyőillattal. És a levegő már magában is gyógyulást nyújt a vendégeknek, felfrissíti a szervezetet és megnyugtatja az idegeket. Palackozni kellene, a borvizet, hogy eljuthasson a városba mindenkihez, akinek nincs módjában ide utazni.

Egyelőre azonban a borvizpalackozással is baj van. Felkerestük a híres borszéki borvízforrást. Modern betonépítmény emelkedik felette ezzel a felirattal a bejáratnál: „Fő és Erzsébet forrás“. Benn üvegburkolat alatt bugyog fel a két bővizű borvízforrás, úgy pezseg és úgy táncolnak benne a légbuborékok, mintha lobogva forrna a víz. A nagyfokú szénsavtelítettség miatt van ez a buzogás. A kisleány, aki az Erzsébet forrás mellett néhány fillérért egy-egy pohár kóstolót nyújt át a látogatóknak, elmagyarázza, hogy a szénsav felszívargás annyira erős, hogy a deszka padlózatot is feltör. Ha kutyát hoznak a padlón, idegesen kezd szagolni a padlón, majd néhány perc múlva kábultan esik össze,

mert felszívja a lentől szívárgó szénsavat.

Óriási lehetőség áll a borszéki borvízforrások kiaknázása előtt. Itt a központi forrás épületben lévő két forrás közül is csak egyiknek a vizét használják palackozásra, a Fő-forrásét. A mellette lévő Erzsébet forrás vize az üvegbura alól egy csővezetéken már a kanálisba kerül és legfőntebb csak a fürdőkben használják fel.

Egész sereg forrás veszi körül a fürdőtelepet, vizük mind szabadon folyik el, anélkül, hogy felhasználják. A híres vasas vizű Kossuth forrás fölé is hatalmas faépítményt emeltek, még táncterem is van benne, de a víz a sok költséggel megépített üvegburából a szabadba folyik ki és rozsdavörösré festi az útszéli árkot a fürdőtelepen végig.

Lennebb, alig egy néhány méterre egymástól a Madonna-kutat és a László kutat találjuk. Az előbbinek üveghutájába már nem tör fel önként a víz, szivattyúval kell felszívni, ha valaki megakarja kóstolni. A László-kút vize szabadon folyik, innen az meríthet ingyen vizet, aki akar.

Amint tovább sétálunk a fürdő épülete felé, megragadja szemünket a felirat a fürdő előtti téren: „Lobogó sétány“. Kísérőnk hamarosan megmagyarázza, miért nevezik ezt a kis teret Lobogó sétánynak.

(folytatás a 7. oldalon)

CSENDES TRAGÉDIA BONTAKOZIK KI MA OTTHONAINKBAN

Dr. Ovide, gyermekneurológus figyelmeztet egy csendes tragédiára, ami napjainkban bontakozik ki otthonainkban.

Néma tragédia bontakozik ki ma otthonainkban, és benne vannak a legszebb ékszereink: a gyermekeink. Gyermekeink pusztító érzelmi állapotban vannak! Az elmúlt 15 évben a kutatók egyre riasztóbb statisztikákat adtak nekünk a gyermekkori mentális betegségek akut és folyamatos növekedéséről, amely most járványos arányokat ér el.

A statisztikák nem hazudnak:

- 5-ből 1 gyermeknek mentális egészségügyi problémái vannak

- Az ADHD 43% - os növekedését figyelték meg

- A tinédzserkori depresszió 37%-os növekedését figyelték meg

- A 10 és 14 év közötti gyermekek körében az öngyilkossági ráta 200%-os növekedését figyelték meg.

Mi történik és mit csinálunk rosszul?

A mai gyerekeket túlstimulálják és túljajándékozzák anyagi dolgokkal, de megfosztják őket az egészséges gyermekkori alapjaitól, mint például:

- érzelmileg elérhető szülők
- világosan meghatározott határok
- felelősségek
- kiegyensúlyozott táplálkozás és megfelelő alvás

- mozgás általában, de különösen a szabadban

- kreatív játék, társas interakció, hétköznapi játéklehetőségek és terek az unaloműzésre. Ehelyett az elmúlt néhány év tele volt a következőkkel:

- digitális, figyelemzavaros szülők
- kényeztető, megengedő szülők, akik hagyják, hogy a gyerekek „irányítsák a világot”, és ők hozzák a szabályokat
- jogosultság érzése, hogy mindent megérdemelsz anélkül, hogy kiérdemelnéd, vagy felelősséggel tartoznál érte

- nem megfelelő alvás és kiegyensúlyozatlan táplálkozás

- ülő életmód

- végtelen stimuláció, technikai dadusok, azonnali kielégülés és nincsenek unalmas pillanatok

Mit tegyek?

Ha azt akarjuk, hogy gyermekeink boldog, egészséges egyéniségek legyenek, fel kell ébrednünk és vissza kell térnünk az alapokhoz. Sok család azonnali javulást lát a következő ajánlások végrehajtása után:

- Állíts fel határokat, és ne feledd, hogy te vagy a hajó kapitánya. A gyerekeid nagyobb biztonságban érzik magukat, ha ismerik a korlátokat.

- Kiegyensúlyozott életmódot kínálj a gyerekeknek, ami tele van azzal, amire a gyerekeknek szüksége van, nem csak azzal, amire vágnak. Ne félj nemet mondani a gyerekeidnek egy szükségtelen dologra.

- Tápláló ételt biztosítani és korlátozni a gyors ételeket.

- Naponta legalább egy órát tölts a szabadban olyan tevékenységek végzésével, mint például: kerékpározás, túrázás, horgászat, madár/rovár figyelés

- Élvezd a mindennapi családi vacsorát anélkül, hogy okostelefonok vagy a technológia elvonná a figyelmünket.

- Társasjátékozások családként.

- Vonjátok be gyermekeiteket életkoruktól függően egy feladatba vagy háztartási feladatba (ruháhajtogatás, játékok rendbetétele, ruhakitergetés, étel kicsomagolás, asztalterítés, kutyaetetés stb.)

- Alakíts ki egy alvási rutint, hogy gyermekeknek a megfelelő pihenést biztosítsd. Az iskolás korú gyermekek számára még fontosabb lesz a beosztás.

- Felelősség és önállóság tanítása. Ne óvd őket túlságosan semmilyen frusztrációtól vagy hibától. A tévedés segít nekik ellenálló képességet kialakítani és megtanulni,

legyőzni az élet kihívásait.

- Ne csomagold össze a gyerekeid hátizsákját, ne cipeld azokat, ne hámozd meg a banánjaikat, a narancsot, ha ők maguk is megtehetik (4-5 évesek). Ehelyett, hogy odaadnád nekik a halat, mutasd meg nekik, hogyan kell horgászni.

- Tanítsd meg őket várni és késleltetni a kielégülést.

- Adj lehetőséget az „unalomra”, mert az unalom az a pillanat, amikor felébred a kreativitás. Ne érezd magad felelősnek azért, hogy mindig szórakoztasd a gyerekeket.

- Ne használd a technológiát az unalom elűzésére, és ne is kínáld az inaktivitás első másodpercében.

- Kerüljük a technológia használatát étkezéseknél, autókban, éttermekben, bevásárlóközpontokban. Használd ezeket a pillanatok lehetőségeként a szocializálódásra.

- Segíts nekik létrehozni egy „Unalom-palackot” tevékenységötletekkel, amikor unatkoznak.

- Légy érzelmileg elérhető a gyerekekkel való kapcsolattartásra, és tanítsd meg nekik az önszabályozást és a szociális készségeket:

- Kapcsold ki a telefonokat éjszaka, amikor a gyerekeknek le kell feküdniük, hogy elkerüljék a digitális figyelemelterelést.

- Legyél érzelmi szabályozója vagy edzője a gyermekeidnek. Tanítsd meg nekik, hogyan ismerjék fel és kezeljék saját frusztrációikat és dühüket.

- Mutasd meg nekik, hogy üdvözljenek, felváltva vegyenek, osszák meg anélkül, hogy semmi nélkül maradnának, köszönetet mondjanak és kérjenek bocsánatot, ha hibáznak.

- Kapcsolódj érzelmileg - mosolyogj, ölelj, csókolj, csiklandozz, olvass, táncolj, ugrálj, játssz vagy búj hozzájuk.

Dr. Luis Rojas Marcos pszichiáter írta a cikket.

Közreadja Kovács J.

(folytatás az 6. oldalról)

Nemrégien még hatalmas, bővízü forrás tört fel itt a föld felszínére és nagy szénsavtartalma miatt pezsgett, légbuborékok szálltostak benne, mint a lobogva forró fazék vízben. Lobogó forrásnak nevezték és ezért lett a sétány is Lobogó-sétány. Ma azonban a forrásnak nyoma sincsen, emberi beavatkozás pusztította el.

Meglátogattuk a borszéki borvízpalackozó műhelyt is, amely szintén a pangás szomorú képét mutatja. Mai alakjában is legalább tízszert ekkora termelésre és forgalomra van berendezkedve mint, amit jelenleg lebonyolít. A hatalmas raktárterem, ahová

az elszállításra váró üvegeket szokták felhalmozni, most üresen pang, alig néhány polcon árválkodik vagy ötven üveg. A palackozóban három ember dolgozik, ebből áll a híres borvíz egész üzeme. A palackozóba bevezetett borvíz felhasználatlanul a kanálisba folyik, mert nincs üveg, amiben forgalomba hozzák. Üveghiány és szállítási nehézségek együtt okozzák a pangást.

A székelyföldi üveggyár felállítása körül folyik most a vizálykodás, hogy hová építsék az új üzemet, Borszékra, vagy Marosvásárhelyre. Az anyag megvan az üvegekészítéshez, reméljük, a vállalkozók is megegyeznek a

kérdésben, mert mindennél fontosabb, hogy az üveggyár elkészüljön és megindulhasson a Borszéki víz szerte az országban.

Mintha csak a szállodások bizakodását igazolná a közönség, ebédkor teljesen megtelik a Mélik Szálló és vendéglő terasza vendégekkel, este pedig ez éjfél óráig tart a hangulatos mulatozás cigányzene mellett. Marosvásárhelyi cigányok huzzák, vásárhelyi pincérek szolgálnak fel, a legigényesebb vendégnek sem lehet panasz. Borszék kitűnően felkészülve várja a vendégeket, akik bizonyára nem maradnak el, csak késnek.

Bözödi György

Közreadja Pethő Csongor

RÖGBI

2022. május 14-én, szombaton került sor az Országos Diák-sport Olimpia rögbi versenyszámának körzeti szakaszára, amelyen Kolozs, Maros, Brassó, Kovászna és Hargita megyei diákok vettek részt.

Hargita megyét a borszéki Zimmethausen Szaklíceum képviselte általános iskolai tanulókkal, akik a 4. helyet szerezték meg.

Gratulálunk Chisluca Mária-Roberta, Csibi Denisz Jozsef, Mihály Gergő, Péterffy Gergő Márton, Szabó András, Fazakas Ágota Nóra, Borsos-Krammer Luca-Sebastian, Fokt Szilárd-Milan, András Alexandru, Țifrea Constantin-Alin, Vas Narcisa Ioana diákoknak az elért eredményért!

Felkészítő tanár: Avasicei Elena

NYÁRI ESEMÉNYEK 2022

CEA1 BORSEC FESTIVAL

2022. július 15 - 17

BORSZÉKI VÁROSNAPOK

2022. augusztus 5-7

SMART FEST

2022. augusztus 12-14

BORSEC FEST - NOSTALGIA Fesztivál

2022. augusztus 19-21

ANYAKÖNYVI HÍREK

Esküvő

Siia Florin és Márkos Tünde 2022.05.28

Elhalálozás

Szentgyörgyvari Zoltan

1971.02.05 - 2022.05.26

Csibi Maria-Terezia 1953.05.12 - 2022.05.21

Vakkon Gizela 1934.08.18 - 2022.05.18

Ambrus Alexandru 1937.07.11 - 2022.05.17

Szabó Sándor 1942.07.28 - 2022.05.17

Marton Veronica 1943.09.03 - 2022.05.15

SAKK VODA COSTELLE

Az áprilisi számban megjelent feladvány megoldása:

1Vb7!!+-Hxb7

2Hc6+-Ka8

3axb7+-Kxb7

4Bxa7#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bastyá=B / Huszar=H / Futo=F / Vezer=V / Kiraly=K. A gyalogot nem jelölik, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 2 lépésből.

**SZELEKTÍV
HULLADÉKGYŰJTÉS
KAPURÓL KAPURA:**
2022. június 20. hétfő.

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Moga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Márton József, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számítógépes szerkesztés: Moga Attila

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós